

reel, idet man mente, at kun dette tilsyn var forbrugernes garanti for korrekt udført arbejde.

Er ideen med fjernvarme rigtig?

Fjernvarme er en rigtig boligopvarmningsmetode, ellers var der ikke tilsluttet næsten $\frac{3}{4}$ mill. boliger. Men manglen på selv de mest elementære former og beregningsregler, og som stadig ikke forefindes, har gjort det til en blandet fornøjelse for mange forbrugere, især efter oliekrisen i 1973. Sammenfaldet af stigende oliepriser og stigende antal reparationer rammer hårdt, og det er forståeligt, at mange forbrugere i disse spekulationsanlæg reagerer, protesterer og føler sig krænket. Men det må også være forståeligt, at disse forbrugere afventer den førstkomende lejlighed til at ophæve kontraktforholdet med varmecentralen. Det er ikke utænkeligt, at en retssag kan vindes på de bristede forudsætninger, men under alle omstændigheder nærmer den tid sig, da mange tyveårige kontraktforhold tidsmæssigt udløber. Hvis der ikke forinden er truffet politiske beslutninger om, hvordan forbrugerne holdes økonomisk skadesløse ved udskiftninger, reparationer eller skrotning af dårlige anlæg, må man forvente masseflugt af plagede og utilfredse forbrugere.

Konsekvensen af masseflugt.

Vi kan meget nemt komme i den situation, hvis masseflugten bliver en realitet, at hovedparten af ledningsnettet, der som bekendt har kostet 11 mia kr., vil henligge som en spildt investering. Men samtidig vil den overordnede energipolitiske planlægning vælte som et korthus, idet disse planer forudsætter varmeforsyning fra elværker samt naturgasfyrede fjernvarmecentraler for størstedelen af landets bymæssigt placerede boliger. Officielt har ingen politisk ansvarlig person udtalt sig om en kommende lovmæssig tilslutningspligt til den fremtidige boligopvarmningsform, men den er ganske simpelt indbygget i planlægningen. Det er vanskeligt at forestille sig, at kommende forbrugere stiltiende accepterer en tilslutning til et ubrugeligt, gennemtæret ledningssystem, ja, ydermere skal betale for at blive tilsluttet.

Det vil derfor nok være en særdeles klog politisk disposition, om myndighederne ret

omgående ville erkende tingenes tilstand og træffe de nødvendige forholdsregler.

Udskiftningens pris.

Udskiftningen af de dårlige strækninger på det eksisterende fjernvarmenet koster penge. En undersøgelse foretaget af Teknologisk Institut og Dansk Kedelforening når frem til, at prisen på den samlede nødvendige udskiftning andrager fra 800 til 1.400 mill. kr.

Alene i dag udbedres skader for et årligt beløb af ca. 150 mill. kr. Penge, som direkte pålignes forbrugerne, blot for at sikre forsyningen. Anstændigvis kan man ikke også pålægge forbrugerne omkostningerne ved gennemgribende udskiftninger. Regeringen må hjælpe og regeringen har muligheder for at hjælpe, hvis viljen er til stede. Enten ved at anvende midler fra de energisparende foranstaltninger eller ved at anvende midler fra olieafgifterne. Det er jo i dag erkendt, at efterisolering ikke løser alle problemer.

Udskiftningens forudsætninger.

Det er helt klart, at en kommende udskiftning, foruden indpasning i varmeplanudvalgets udbygningsplaner, også må udføres efter godkendte normer, regler og projekter. Udarbejdelse af normer og regler må naturligvis foretages under skyldig hensyn til indvundne erfaringer samt de produktudviklinger, som vitterlig er foregået i de seneste år.

Forbrugernes radiatoranlæg.

Regler til bestemmelse af radiatorernes hedeareal må baseres på hensynet til størst mulig afkøling af fjernvarmevandet. For yderligere at tilgodese dette hensyn, bør alle radiatorer forsynes med termostatventiler. Generelt er radiatorerne overdimensionerede, men i de enkelte tilfælde, hvor bygherren i anlægsfasen har sparet, bør der stilles krav om udskiftning eller supplerings af hedearealen i fornødent omfang. Kravene opstilles ikke med det formål at drille forbrugerne, men er en forudsætning for, at man kan få fornuft ind i fjernvarmeforsyningen. Primært må man tilstræbe en sænkning af temperaturniveauet i ledningssystemet, hvorved der kan spares betydelige oliemængder, idet ledningsnettets varmetab kan halveres uden forbedring af isoleringen,.

Varmt brugsvand.